

Academic leadership of educational administrators under the Chaiphum Provincial Administrative Organization

Apirak Chansuck ^{1*} and Rawat Mantra ²

¹ Chaiphum Rajabhat University

² Loei Rajabhat University

* Corresponding author. E-mail: Piya11032515@gmail.com โทรศัพท์ 087-8742791

ABSTRACT

This research aims to: 1) Study the academic leadership of school administrators under the Chaiphum Provincial Administrative Organization, 2) Compare the academic leadership of these administrators based on teachers' opinions classified by age, education level, and work experience and 3) Examine guidelines for enhancing academic leadership among these school administrators. The study population consisted of 234 teachers from 26 schools under the Chaiphum Provincial Administrative Organization. A questionnaire using a 5-point Likert scale was utilized for data collection, and statistical analyses including percentage, mean, standard deviation, t-test, and One-way ANOVA were performed.

The findings indicated that the majority of respondents were female (66.09%) with ages ranging predominantly between 41 and 50 years. Most had a bachelor's degree (68.70%) and over ten years of work experience (36.52%). The overall level of academic leadership was deemed high. Specifically, the highest-rated areas included curriculum management and instructional strategies, followed by evaluation of student progress. The lowest rated was mission planning.

The analysis of teachers' perspectives showed that opinions differed significantly based on work experience regarding instructional supervision and evaluation of student progress.

Keywords: Academic Leadership, Educational institution administrators.

ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิ

อภิรักษ์ ขาญศึก^{1*} และ รวิวัฒน์ มั่นตรา²

¹ มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ

² มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

* Corresponding author. E-mail: Piya11032515@gmail.com โทรศัพท์ 087-8742791

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ ดังนี้ 1) เพื่อศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิ 2) เพื่อเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิ ตามความคิดเห็นของครู จำแนกตามอายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน 3) เพื่อศึกษาแนวทางในการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิ ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูในโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิ ประกอบด้วย 26 โรงเรียน จำนวน 234 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) ลักษณะคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ ตามวิธีของลิเคิร์ต (Likert) สถิติที่ใช้ในงานวิจัย ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยใช้สถิติเชิงอนุมาน ทดสอบสถิติ t-test และ F-test (One-way ANOVA)

ผลการศึกษาพบว่า ระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในความคิดเห็นของครู ในโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิ ในภาพรวม อยู่ระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านการจัดการหลักสูตรและการสอน อยู่ระดับมากที่สุด รองลงมา คือ ด้านการประเมินผลและการตรวจสอบความก้าวหน้าของนักเรียนอยู่ระดับมากที่สุด และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านการวางแผนกำหนดภารกิจอยู่ระดับมาก

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบความคิดเห็นของกลุ่มประชากรครูในโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิ ที่มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน พบว่า สถานศึกษาด้านการนิเทศการสอน และด้านการประเมินผลและการตรวจสอบความก้าวหน้าของนักเรียน แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำทางวิชาการ, ผู้บริหารสถานศึกษา

© 2025 JISSD: Journal of Integration Social Sciences and Development

บทนำ

กระทรวงศึกษาธิการโดยสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาได้จัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560–2579 เพื่อวางกรอบเป้าหมายและทิศทางการจัดการศึกษาของประเทศ โดยมุ่งจัดการศึกษาให้คนไทยทุกคนสามารถเข้าถึงโอกาสและความเสมอภาคในการศึกษาที่มีคุณภาพพัฒนาระบบการบริหารจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ พัฒนากำลังคนให้มีสมรรถนะในการทำงานที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดงานและการพัฒนาประเทศ ซึ่งความท้าทายที่เป็นพลวัตของโลกศตวรรษที่ 21 ทั้งในส่วนที่เป็นแรงกดดันภายนอก ได้แก่ การเปลี่ยนแปลงของบริบทเศรษฐกิจและสังคมโลกอันเนื่องจากการปฏิวัติดิจิทัล (Digital Revolution) การเปลี่ยนแปลงสู่อุตสาหกรรม 4.0 (The Fourth Industrial Revolution) การดำเนินงานเพื่อบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนขององค์การสหประชาชาติ 2573 (Sustainable Development Goals:SDGs. 2030) ที่ประเทศไทยได้ให้สัตยาบัน รวมทั้งผลกระทบของการเป็นประชาคมอาเซียน และความต้องการกำลังคนที่มีทักษะในศตวรรษที่ 21 ประกอบกับแรงกดดันจากภายในประเทศจากการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรที่ส่งผลให้ประเทศเข้าสู่สังคมสูงวัยอย่างสมบูรณ์ในอนาคตอันใกล้

การบริหารจัดการองค์กรและหน่วยงานทางการศึกษานั้น ปัจจัยที่จะทำให้ประสบความสำเร็จในการดำเนินงานและขับเคลื่อนองค์กร คือ การมีผู้บริหารที่มีความรู้ ความสามารถและทักษะในการบริหารโดยเฉพาะอย่างยิ่ง คือ การมี “ภาวะผู้นำ

ของการบริหาร” ที่จะสามารถนำพาองค์กรให้มีความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันปฏิบัติงานเพื่อบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ร่วมกันได้ ภาวะผู้นำของผู้บริหารการศึกษาจะสามารถสร้างและนำพาองค์กรให้เกิดการทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลซึ่งเป็นตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์และประสิทธิภาพของการศึกษาไทย

ผู้บริหารโรงเรียน หรือผู้บริหารสถานศึกษา ถือเป็นบุคลากรทางการศึกษาที่สำคัญในการบริหารโรงเรียน 70-80 % จะเป็นเรื่องงานวิชาการในโรงเรียน ส่วน 20-30 % เป็นงานสนับสนุน คือ งานบริหารการเงินและสินทรัพย์ งานบริหารงานบุคคลและงานบริหารงานทั่วไป บทบาทของผู้บริหารโรงเรียนจึงต้องเป็นผู้มีความรู้ด้านวิชาการ มีภาวะผู้นำทางวิชาการทั้งในส่วนของการหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การบริหารจัดการโรงเรียน เพื่อเอื้ออำนวยให้ครูได้พัฒนาตนเองและจัดการเรียนรู้เหมาะสมกับบริบทความถนัดและสมรรถนะของเด็กแต่ละคน

ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นกุญแจในการนำพาไปสู่ความสำเร็จขององค์กร เป็นผู้รับผิดชอบในการบริหารองค์กร เพราะความสำเร็จขององค์กรนั้น จำเป็นต้องมีผู้บริหารที่มีวิสัยทัศน์กว้างไกล มีประสบการณ์สามารถจูงใจผู้ร่วมงาน ได้มีคุณธรรมจริยธรรม และมีความทุ่มเทให้กับการพัฒนาองค์กรอย่างมีประสิทธิภาพ (นพพล ศุภวิทยาเจริญกุล, 2560) ในขณะที่ เพ็ญภา พลัฒิม (2559) กล่าวถึง ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งต่อการทำงานของบุคลากร และมีความสำคัญต่อผลงานโดยรวมทั้งหมดของสถานศึกษา ทั้งนี้ เพราะผู้นำหรือผู้บริหารนั้นเป็นผู้ควบคุม ดูแล และมีอิทธิพลต่อการดำเนินงาน ซึ่งทำให้ผลการปฏิบัติงานประสบผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ของสถานศึกษา ผู้นำเป็นผู้รับผิดชอบต่อประสิทธิผลของงานและความสำเร็จของสถานศึกษาจะเกิดได้ขึ้นอยู่กับความตระหนักรู้ในความสำคัญของผู้นำว่าจะเป็นผู้เปลี่ยนแปลงสถานศึกษา ปฏิบัติหน้าที่ให้เหมาะสมกับสิ่งแวดล้อม สภาพชุมชนและเป็นผู้สนองความต้องการทางการศึกษาของชุมชน

ภาวะผู้นำทางวิชาการ จึงนับว่ามีความสำคัญและจำเป็นสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาในการเน้นกิจกรรมการเรียนการสอน แกะไขการจัดการเรียนการสอนเป็นความสามารถโน้มน้าวจูงใจหรือชี้นำบุคคลในโรงเรียน และผู้เกี่ยวข้องให้เข้าใจและตระหนักในจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษาการส่งเสริมและสนับสนุนกลุ่มเพื่อนำไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมาย นำความรู้ทักษะต่างๆ มาใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ กำกับติดตามให้บุคคลทำงานเป็นระบบ เน้นแนวประสานงานให้ความสะอาด สร้างความเชื่อมั่น ความนับถือ กำลังใจและความอบอุ่นในการร่วมงาน ดูแลให้ความช่วยเหลือให้ผู้ร่วมงานสามารถปฏิบัติงานได้บรรลุตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ (เพ็ญภา พลัฒิม, 2559) ในขณะที่ ปรียาภรณ์ เรืองเจริญ (2560) กล่าวถึง ภาวะผู้นำทางวิชาการมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อคุณภาพการสอนของครูและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ผู้บริหารสถานศึกษายุคใหม่จะต้องมีความเป็นผู้นำทางวิชาการ ใช้โอกาสใช้ความเป็นผู้นำอย่างเต็มศักยภาพและหันมาทุ่มเทให้กับงานบริหารสถานศึกษาเป็นหลัก

Mehrnaz, Idris and Shakib (2016) กล่าวถึง ปัญหาภาวะผู้นำทางวิชาการ ได้แก่ ผู้บริหารขาดความคิดสร้างสรรค์ ขาดความยืดหยุ่นในด้านเวลาที่จำเป็นในการเรียนรู้ ขาดการวางแผนอย่างเป็นระบบ ขาดความต่อเนื่องในการส่งเสริมการเรียนการสอนและการพัฒนาหลักสูตรตามนโยบายและการปฏิบัติที่เกี่ยวข้อง ในทำนองเดียวกัน Ifan and Usman (2017) กล่าวถึง ปัญหาของภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารที่เกี่ยวข้องกับการวางแผนหลักสูตร ขาดการฝึกอบรมพัฒนาอย่างต่อเนื่อง การสื่อสารและประสานงานมีน้อย เครือข่ายทางวิชาการยังไม่เป็นระบบ และมีข้อเสนอแนะ คือ ควรให้ผู้บริหารส่งเสริมภาวะผู้นำทางวิชาการที่มีประสิทธิผล เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาบุคลากรในการปฏิบัติงานให้เกิดประสิทธิผล

จากที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร มีความสำคัญต่อผู้บริหารสถานศึกษา ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิ เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิและศึกษาแนวทางในการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิ เพื่อให้ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิ ทราบข้อมูลภาวะผู้นำทางวิชาการของตนเอง สามารถใช้เป็นข้อมูลวางแผนพัฒนาตนเองได้อีกทั้งองค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิ จะได้นำข้อมูลไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาได้ และหน่วยงานทางการศึกษาหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สามารถนำไปใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนาผู้บริหารให้ทำงานได้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิ
2. เพื่อเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิ ตามความคิดเห็นของครู จำแนกตามอายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน
3. เพื่อศึกษาแนวทางในการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิ

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) เพื่อศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิ โดยมีวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากร กลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ครูในโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิ จำนวน 26 แห่ง ในปีการศึกษา 2567 จำนวน 600 คน กลุ่มตัวอย่างสำหรับการวิจัย คือ ครูในโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิ ประกอบด้วย 26 โรงเรียน จำนวน 234 คน โดยการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามตารางของเครจซี่ และ มอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970:608) จากนั้นนำไปทำการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ด้วยวิธีจับฉลาก

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง แบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบ เป็นแบบ Check List

ตอนที่ 2 ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร แบ่งเป็น 5 ด้าน ใช้มาตราส่วนประมาณค่าแบบลิเคิร์ต 5 ระดับ

ตอนที่ 3 แนวทางการพัฒนาเป็นแบบเลือกตอบ (เลือกได้มากกว่า 1 ข้อ)

3. สมมติฐานการวิจัย

สมมติฐานเกี่ยวกับความแตกต่างของความคิดเห็นตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงานของครูที่มีต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ดำเนินการขออนุญาตจากหน่วยงานต้นสังกัด แจกแบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่าง และติดตามเก็บคืนภายใน 1-2 สัปดาห์ จากนั้นตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามก่อนนำไปวิเคราะห์ข้อมูล

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้การคำนวณแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ

5.2 วิเคราะห์ระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิ โดยหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) แล้วนำค่าเฉลี่ยที่ได้ไปเทียบกับเกณฑ์การแปลความหมาย ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2556)

ค่าเฉลี่ย 4.51 - 5.00 หมายถึง มีภาวะผู้นำทางวิชาการในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51 - 4.50 หมายถึง มีภาวะผู้นำทางวิชาการในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51 - 3.50 หมายถึง มีภาวะผู้นำทางวิชาการในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51 - 2.50 หมายถึง มีภาวะผู้นำทางวิชาการระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.50 หมายถึง มีภาวะผู้นำทางวิชาการในระดับน้อยที่สุด

5.3 วิเคราะห์เปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิ ตามความคิดเห็นของเพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน สถิติที่ใช้คือการทดสอบค่า t-test for Independent Samples F-test

5.4 วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามเกี่ยวกับแนวทางในการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิ โดยหาค่าความถี่และร้อยละ

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิ โดยกำหนดกรอบแนวคิดของ Krug (1992 : 53) ซึ่งประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่ 1) การวางแผนกำหนดภารกิจ 2) การจัดการหลักสูตรและการสอน 3) การนิเทศการสอน 4) การประเมินผลและการตรวจสอบความก้าวหน้าของนักเรียน และ 5) การส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ ตามแผนภาพดังต่อไปนี้

ตัวแปรอิสระ (Independent Variable)

- 1) เพศ
- 2) อายุ
- 3) ระดับการศึกษา
- 4) ประสบการณ์การทำงาน

ตัวแปรตาม (Dependent Variables)

ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา

- 1) ด้านการวางแผนกำหนดภารกิจ
- 2) ด้านการจัดการหลักสูตรและการสอน
- 3) ด้านการนิเทศการสอน
- 4) ด้านการประเมินผลและการตรวจสอบความก้าวหน้าของนักเรียน
- 5) ด้านการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

1. **วัตถุประสงค์ที่ 1** เพื่อศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิ ผลการวิจัยพบว่า ระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในความคิดเห็นของครูในโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิในภาพรวม อยู่ระดับมาก ($\bar{X} = 4.49$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านการจัดการหลักสูตรและการสอน อยู่ระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.53$) รองลงมา คือ ด้านการประเมินผลและการตรวจสอบความก้าวหน้าของนักเรียน อยู่ระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.52$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านการวางแผนกำหนดภารกิจอยู่ระดับมาก ($\bar{X} = 4.46$) แสดงเป็นรายด้าน ดังต่อไปนี้

1.1 ด้านการวางแผนกำหนดภารกิจ อยู่ระดับมาก ($\bar{X} = 4.46$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ผู้บริหารได้กำหนดนโยบาย วิสัยทัศน์ และพันธกิจที่สอดคล้องกับงานวิชาการของโรงเรียน อยู่ระดับมาก ($\bar{X} = 4.50$) รองลงมา คือ ผู้บริหารกำหนดดัชนีชี้วัดและคุณภาพผลการจัดการเรียนการสอนของกลุ่มสาระวิชาต่าง ๆ ตามหลักสูตรสถานศึกษา อยู่ระดับมาก ($\bar{X} = 4.50$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ผู้บริหารมีการสื่อสารพันธกิจและขอบข่ายของงานวิชาการรวมถึงหลักสูตรสถานศึกษาให้นักเรียนได้รับทราบ อยู่ระดับมาก ($\bar{X} = 4.41$)

1.2 ด้านการจัดการหลักสูตรและการสอน อยู่ระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.53$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูจัดทำและใช้สื่อการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับเนื้อหาของหลักสูตร อยู่ระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.59$) รองลงมา คือ ผู้บริหารวางแผนการจัดการหลักสูตรการเรียนการสอนในทุกระดับชั้น อยู่ระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.57$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ผู้บริหารมีกระบวนการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรให้ดีขึ้นหลังจากได้รับการประเมิน อยู่ระดับมาก ($\bar{X} = 4.46$)

1.3 ด้านการนิเทศการสอน อยู่ระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.50$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ผู้บริหารกำหนดวางแผนการนิเทศและออกแบบเครื่องมือการนิเทศพร้อมวางแผนร่วมกับครูในการนิเทศการสอนครั้งต่อไป อยู่ระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.60$) รองลงมา คือ ผู้บริหารมีการแนะนำ ส่งเสริม ช่วยเหลือ สนับสนุน ติดตามและประเมินผล

ของครูในด้านการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับแผนการสอนตามหลักสูตรอย่างเป็นระบบ อยู่ระดับมาก ($\bar{X} = 4.50$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ ผู้บริหารส่งเสริมครูให้ได้พัฒนาวิชาชีพในโรงเรียนโดยการร่วมกันแลกเปลี่ยนประสบการณ์สอน อยู่ระดับมาก ($\bar{X} = 4.43$)

1.4 ด้านการประเมินผลและการตรวจสอบความก้าวหน้าของนักเรียน อยู่ระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.52$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ผู้บริหารกำหนดให้ครูแจ้งผลการประเมินความก้าวหน้าในการเรียนให้นักเรียนทราบทุกภาคเรียนอย่างต่อเนื่อง อยู่ระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.59$) รองลงมา คือ ผู้บริหารนำผลการติดตามความก้าวหน้าของนักเรียนแจ้งให้ผู้ปกครองทราบเพื่อหาแนวทางแก้ไขร่วมกัน อยู่ระดับมาก ($\bar{X} = 4.57$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดผู้บริหารมีการตรวจสอบคุณภาพของนักเรียน โดยพิจารณาจากผลการประเมิน แบบรายงานพัฒนาการและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียน อยู่ระดับมาก ($\bar{X} = 4.42$)

1.5 ด้านการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ อยู่ระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.46$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ผู้บริหารเสริมสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครู นักเรียน ผู้ปกครองและชุมชน อยู่ระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.57$) รองลงมา คือ ผู้บริหารจัดหาสื่อการเรียนการสอนให้เพียงพอและมีความทันสมัยต่อจำนวนนักเรียน อยู่ระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.57$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดผู้บริหารพัฒนาแหล่งเรียนรู้สำหรับอำนวยความสะดวกในการจัดการเรียนรู้ อยู่ระดับมาก ($\bar{X} = 4.32$)

2. วัตถุประสงค์ที่ 2 เพื่อเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิตามความคิดเห็นของครู จำแนกตามอายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน ผลการวิจัย พบว่า

2.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการเปรียบเทียบความคิดเห็นครูในโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิ ที่มีต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตาม อายุ และระดับการศึกษา พบว่า ทุกด้าน ไม่แตกต่าง จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้

2.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบความคิดเห็นของกลุ่มประชากรครูในโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิ ที่มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน พบว่า สถานศึกษา ด้านการนิเทศการสอน และด้านการประเมินผลและการตรวจสอบความก้าวหน้าของนักเรียน แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ จึงทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ ด้วยวิธีของ LSD ดังนี้

1) ด้านการนิเทศการสอน จำแนกเป็นรายคู่ พบว่า มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีจำนวน 1 คู่ ได้แก่ ประสบการณ์ในการทำงานมากกว่า 10 ปี มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา มากกว่า ประสบการณ์ในการทำงาน 6-10 ปี

2) ด้านการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ จำแนกเป็นรายคู่ พบว่า มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีจำนวน 1 คู่ ได้แก่ ประสบการณ์ในการทำงานมากกว่า 10 ปี มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา มากกว่า ประสบการณ์ในการทำงาน 6-10 ปี

3. วัตถุประสงค์ที่ 3 เพื่อศึกษาแนวทางในการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิ ผลการวิจัย พบว่า

3.1 ด้านการวางแผนกำหนดภารกิจ พบว่า ส่วนใหญ่ผู้บริหารควรวางแผนกับผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ในโรงเรียนในการแสดงความคิดเห็น เพื่อกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมาย ตามแผนยุทธศาสตร์ของโรงเรียนที่ชัดเจน คิดเป็นร้อยละ 75.65

3.2 ด้านการจัดการหลักสูตรและการสอน พบว่า ส่วนใหญ่ผู้บริหารควรเสริมสร้างความรู้ให้แก่คณะครู โดยการสนับสนุนให้คณะครู อบรม สัมมนา ศึกษาดูงาน หรือหาวิทยากรที่มีความเชี่ยวชาญในการใช้หลักสูตรและการสอนมาให้ความรู้แก่คณะครู คิดเป็นร้อยละ 68.70

3.3 ด้านการนิเทศการสอน พบว่า ส่วนใหญ่ผู้บริหารควรตรวจสอบติดตามการนิเทศการสอนอย่างต่อเนื่อง ให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์และจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ผู้บริหารควรวางแผนการนิเทศการสอนอย่างเป็นระบบ สร้างความพึงพอใจให้กับผู้ปกครองและชุมชนในการจัดการศึกษา และผู้บริหารควรเปิดโอกาสให้คณะครูมีส่วนร่วมและแสดงความคิดเห็นในการวางแผนการนิเทศการสอน คิดเป็นร้อยละ 58.26

3.4 ด้านการประเมินผลและการตรวจสอบความก้าวหน้าของนักเรียนพบว่า ส่วนใหญ่ผู้บริหารควรติดตามแบบรายงานพัฒนาการและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนเพื่อนำไปปรับปรุงแก้ไข คิดเป็นร้อยละ 69.57

3.5 ด้านการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ พบว่า ส่วนใหญ่ผู้บริหารควรจัดสภาพแวดล้อมของโรงเรียนให้มีความปลอดภัยและสะดวกต่อการจัดการเรียนการสอน คิดเป็นร้อยละ 65.22

อภิปรายผล

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 1 พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านการจัดการหลักสูตรและการสอน อยู่ระดับมากที่สุด ด้านการจัดการหลักสูตรและการสอน พบว่า ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูจัดทำและใช้สื่อการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับเนื้อหาหลักสูตร และผู้บริหารวางแผนการจัดหลักสูตรการเรียนการสอนในทุกระดับชั้น ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารสนับสนุนครูให้ใช้สื่อการสอนที่ตรงกับเนื้อหาหลักสูตร เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนรู้ วางแผนการจัดการเรียนการสอนในทุกระดับชั้นอย่างเป็นระบบ ทั้งนี้ เพื่อให้การจัดการศึกษามีคุณภาพและสอดคล้องกับเป้าหมายของหลักสูตร และส่งเสริมสร้างความตระหนักให้แก่บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรและให้การสนับสนุนงบประมาณทรัพยากรอย่างเพียงพอ ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของปรียาภรณ์ เรืองเจริญ (2560 : 74-128) ได้ศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการพัฒนาและการสร้างมาตรฐานด้านวิชาการ รองลงมา ได้แก่ ด้านการจัดให้มีสิ่งจูงใจให้กับครูและด้านการดูแลเอาใจใส่ครูและนักเรียน ตามลำดับ

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 2 พบว่า ทุกด้าน ไม่แตกต่าง จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ครูที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษาต่างกัน ในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิ ได้รับการส่งเสริมและพัฒนาตนเองอยู่เสมอ โดยการเข้าร่วมอบรม สัมมนา เสริมสร้างความรู้ใหม่ ๆ อยู่ตลอดเวลา โดยไม่ได้เลือกคุณสมบัติผู้ได้รับการพัฒนา การเข้าอบรม สัมมนา ตามระดับการศึกษา โดยผู้บริหารโรงเรียนส่งเสริมให้โอกาส ความเสมอภาค ลดความ เลื่อมล้ำ ให้ครูทุกท่านสามารถได้รับการพัฒนาอย่างเท่าเทียมกันจึงมีประสบการณ์และความรู้ที่ไม่แตกต่างกัน ผู้บริหารสถานศึกษาได้ดำเนินการตามพันธกิจของโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของทัศนาวรรณประภา (2560) ที่ได้ศึกษาเรื่องภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอสอยดาว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 ผลการวิจัย พบว่า ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอสอยดาว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 จำแนกตามเพศ โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของเสาวภาพันธ์ ศรีประเสริฐ (2560) ที่ได้ศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาเมืองพัทยา ผลการวิจัย พบว่า การเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาเมืองพัทยา จำแนกตามระดับการศึกษา โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการเปรียบเทียบความคิดเห็นครูในโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิ ที่มีต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน พบว่า สถานศึกษา ด้านการนิเทศการสอน และด้านการประเมินผลและการตรวจสอบความก้าวหน้าของนักเรียน แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ จึงทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ ด้วยวิธีของ LSD ดังนี้ ด้านการนิเทศการสอน ด้านการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ จำแนกเป็นรายคู่ พบว่า มีความคิดเห็นแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีจำนวน 1 คู่ได้แก่ ประสบการณ์ในการทำงานมากกว่า 10 ปี มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา มากกว่า ประสบการณ์ในการทำงาน 6-10 ปี ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าครูที่มีประสบการณ์มากกว่า 10 ปี มองว่าผู้บริหารมีภาวะผู้นำทางวิชาการสูงกว่าครูที่มีประสบการณ์ 6-10 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ อาจเป็นเพราะครูที่มีประสบการณ์ยาวนานเข้าใจบทบาทของผู้นำและกระบวนการพัฒนาวิชาการในโรงเรียนลึกซึ้งกว่า ทำให้รับรู้และประเมินภาวะผู้นำได้ชัดเจนยิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของเสาวภาพันธ์ ศรีประเสริฐ (2560) ที่ได้ศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาเมืองพัทยา ผลการวิจัย พบว่า การเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา

สังกัดสำนักงานการศึกษาเมืองพัทยา จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยกเว้น ด้านการนิเทศการเรียนการสอน ด้านการกำกับติดตามความก้าวหน้าของนักเรียน และด้านการส่งเสริมบรรยากาศการเรียนการสอน ไม่แตกต่างกัน

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 3 พบว่า ด้านการวางแผนกำหนดภารกิจ ผู้บริหารควรวางแผนกับผู้ที่เกี่ยวข้องกับทุกฝ่ายในโรงเรียนในการแสดงความคิดเห็น เพื่อกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมาย ตามแผนยุทธศาสตร์ของโรงเรียนที่ชัดเจน และผู้บริหารควรมีการระดมสมองในการจัดทำแผนการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารมีการร่วมวางแผนกับทุกฝ่าย เพื่อกำหนดนโยบาย วิสัยทัศน์ และพันธกิจ ที่สอดคล้องกับงานวิชาการของโรงเรียน โดยมีเป้าหมายและจุดเน้นที่พัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์โรงเรียน รวมถึงระดมสมองพัฒนาหลักสูตรและระบบประกันคุณภาพ เพื่อต้องการให้การบริหารงานมีความครอบคลุมและตอบโจทย์ความต้องการของผู้เรียนและโรงเรียนอย่างแท้จริง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของนรชัย ภักดีสุภผล (2562) ได้ศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของครู โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า 1) ภาวะผู้นำทางวิชาการตามการรับรู้ของครูโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน และแต่ละองค์ประกอบมีด้านที่มากที่สุด ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 การกำหนดภารกิจของโรงเรียน ด้านการเป้าหมายของโรงเรียน และสอดคล้องกับงานวิจัยของกิ่งกาญจน์ สุขสำราญ.(2565) ได้ศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มอำเภอปลวกแดง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 พบว่า ด้านการกำหนดพันธกิจ ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ในกลุ่มอำเภอปลวกแดง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 ด้านการ กำหนดพันธกิจ โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากสูงไปต่ำ 3 อันดับแรก ได้แก่ ผู้บริหารมีเป้าหมายและจุดเน้นที่พัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ผู้บริหารได้กำหนด พันธกิจที่สอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษา และผู้บริหารสื่อสารพันธกิจและขอบข่ายงานวิชาการของโรงเรียนให้ครูและบุคลากรได้รับทราบส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ผู้บริหารสื่อสารพันธกิจของหลักสูตรสถานศึกษาให้นักเรียนทราบ

สรุปผลการวิจัย

สรุปผลการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 1 จากการศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิ ตามความคิดเห็นของครู พบว่า โดยภาพรวมผู้บริหารมีภาวะผู้นำทางวิชาการอยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะในด้านการจัดการหลักสูตรและการสอนซึ่งได้รับค่าคะแนนเฉลี่ยสูงสุด แสดงถึงความสามารถในการส่งเสริมให้ครูดำเนินการจัดการเรียนการสอนได้อย่างเหมาะสม ส่วนด้านที่มีค่าคะแนนเฉลี่ยต่ำที่สุดคือด้านการวางแผนกำหนดภารกิจ แม้จะยังอยู่ในระดับมาก แต่สะท้อนถึงโอกาสในการพัฒนา โดยเฉพาะในด้านการสื่อสารพันธกิจทางวิชาการให้ครูและนักเรียนรับทราบอย่างทั่วถึง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการจัดการหลักสูตรและการสอน ผู้บริหารมีบทบาทเด่นในการสนับสนุนการใช้สื่อและวางแผนการจัดการเรียนการสอน ด้านการประเมินผลและการตรวจสอบความก้าวหน้าของนักเรียน มีการติดตามผลอย่างต่อเนื่องและสื่อสารกับผู้ปกครองเพื่อร่วมพัฒนาผู้เรียน ด้านการนิเทศการสอน มีการวางแผนร่วมกับครูและสนับสนุนการพัฒนาอย่างเป็นระบบ ด้านการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ เน้นการสร้างความร่วมมือระหว่างทุกภาคส่วนในโรงเรียนและด้านการวางแผนกำหนดภารกิจ มีการกำหนดทิศทางเชิงนโยบายที่ชัดเจน แต่ยังควรเสริมในเรื่องการสื่อสารและถ่ายทอดข้อมูลให้ถึงทุกกลุ่มเป้าหมายในโรงเรียน

สรุปผลการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 2 จากการศึกษาความแตกต่างของความคิดเห็นครูที่มีต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามเพศ อายุ และระดับการศึกษา พบว่า ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในทุกด้าน ซึ่งชี้ให้เห็นว่า ผู้บริหารสถานศึกษาได้ดำเนินงานส่งเสริมความเสมอภาคในการพัฒนาครูอย่างทั่วถึง ส่งผลให้ครูทุกกลุ่มมีประสบการณ์และความรู้ใกล้เคียงกัน ไม่ว่าจะเป็นพื้นฐานส่วนบุคคลแตกต่างกันเพียงใด การได้รับโอกาสในการอบรม สัมมนา และพัฒนาศักยภาพอย่างต่อเนื่อง เป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยลดความเหลื่อมล้ำทางความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการอย่างรักตาม เมื่อจำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน พบว่า มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในด้านการนิเทศการสอน และด้านการประเมินผลและตรวจสอบความก้าวหน้าของนักเรียน โดยเฉพาะครูที่มีประสบการณ์มากกว่า 10 ปี มีความคิดเห็นที่

แตกต่างกันอย่างชัดเจนจากครูที่มีประสบการณ์ 6–10 ปี สะท้อนถึงความเข้าใจที่ลึกซึ้งกว่าในกระบวนการภาวะผู้นำ และการตระหนักรู้ถึงบทบาทของผู้บริหารในการส่งเสริมการเรียนรู้เชิงวิชาการในโรงเรียน

สรุปผลการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 3 ผลการศึกษาที่มุ่งเสนอแนวทางในการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิ พบว่า แนวทางสำคัญที่ควรให้ความสำคัญ ได้แก่ การส่งเสริมให้ผู้บริหารมีบทบาทเชิงรุกในการร่วมวางแผนกับบุคลากรทุกฝ่ายในโรงเรียน เพื่อกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ของโรงเรียนอย่างเป็นรูปธรรม นอกจากนี้ ควรมีการเปิดโอกาสให้มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและระดมสมองร่วมกันในการพัฒนาหลักสูตร รวมถึงการวางระบบประกันคุณภาพภายในที่มีประสิทธิภาพ โดยเน้นการมีส่วนร่วมของครูบุคลากรทางการศึกษา และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในสถานศึกษา เพื่อสร้างความเข้าใจตรงกันและขับเคลื่อนพันธกิจทางวิชาการได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

- 1.1 ด้านการวางแผนกำหนดภารกิจ ผู้บริหารควรมีการสื่อสารพันธกิจและขอบข่ายของงานวิชาการรวมถึงหลักสูตรสถานศึกษาให้นักเรียนได้รับทราบ
- 1.2 ด้านการจัดการหลักสูตรและการสอน ผู้บริหารควรมีกระบวนการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรให้ดีขึ้นหลังจากได้รับการประเมิน
- 1.3 ด้านการนิเทศการสอนผู้บริหารควรส่งเสริมครูให้ได้พัฒนาวิชาชีพในโรงเรียนโดยการร่วมกันแลกเปลี่ยนประสบการณ์สอน
- 1.4 ด้านการประเมินผลและการตรวจสอบความก้าวหน้าของนักเรียน ผู้บริหารควรมีการตรวจสอบคุณภาพของนักเรียน โดยพิจารณาจากผลการประเมิน แบบรายงานพัฒนาการและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียน
- 1.5 ด้านการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ ผู้บริหารควรพัฒนาแหล่งเรียนรู้สำหรับอำนวยความสะดวกในการจัดการเรียนรู้

2. ข้อเสนอแนะด้านการวิจัยครั้งต่อไป

- 2.1 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิ
- 2.2 ควรศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการกับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิ
- 2.3 ควรศึกษาเชิงคุณภาพเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาเป็นรายกรณี ในสถานศึกษาที่ได้รับการคัดเลือกหรือได้รับการประกาศเกียรติคุณด้านต่าง ๆ เช่น โรงเรียนที่ได้รับรางวัลโรงเรียนพระราชทาน โรงเรียนในฝัน เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

- กึ่งกาญจน์ สุขสำราญ. (2565). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ในกลุ่มอำเภอลวกแดง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1. การค้นคว้าอิสระ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยเกริก.
- ทัศนาวรรณประภา. (2560). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอสอยดาว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- นรชัย ภักดีศุภผล. (2560). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของครูโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- นพพล ศุภวิทยาเจริญกุล. (2560). บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาการศึกษาไทย. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งชาติ.

- บุญชม ศรีสะอาด. (2556). *การวิจัยเบื้องต้น*. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- ปรียาภรณ์ เรืองเจริญ. (2560). *ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2*. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตร์ สาขาวิชาการบริหารการศึกษามหาบัณฑิต. ชัยภูมิ. มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ.
- เพ็ญนภา พลบัณิ. (2559). *ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนในอำเภองครักษ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษ. นครปฐม. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม.
- เสาวภาพันธ์ ศรีประเสริฐ. (2560). *ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาเมืองพัทยา*. งานนิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต. ชลบุรี. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- Irfan, Bashie & Usman Khalil. (2017). Instructional Leadership at University Level in Pakistan: A Multi Variable Based Comparative Study of Leadership Styles of Heads of The Instructional Departments. *Bulletin of Education and Research*, 39 (1), 175-186.
- Krejcie, R.V. and Morgan, D.W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), 607-610.
- Krug, R.E. (1992). *Leadership and performance beyond expectations*. New York: Free Press.
- Mehnaz, Fahimirad, Idris, Khairuddin & Shakib,. Sedigheh, Kotamjani. (2516). Instructional leadership and instructor development: A case study of Malaysia research universities. *Malaysian Journal of Society and Space*, 12 (10), 101-112.